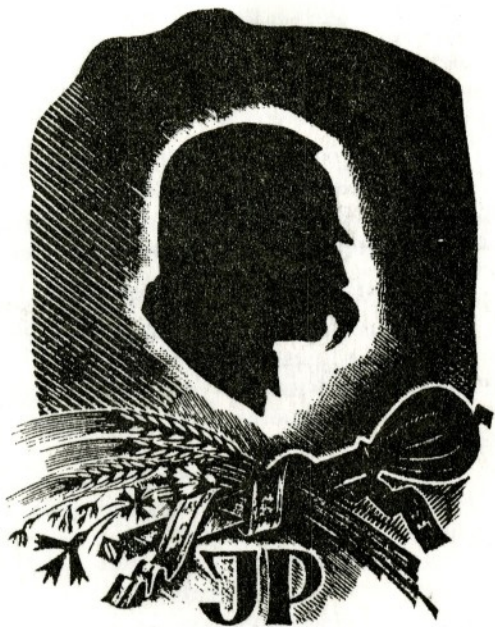

**II OGÓLNOPOLSKI
ZJAZD PIŁSUDCZYKÓW**

**W 60. ROCZNICĘ ŚMIERCI
JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO**

PROGRAM

12 maja (piątek) - godzina **18⁰⁰**

KATEDRA NA WAWELU - **uroczysta Msza święta** za spokój duszy śp. Józefa Piłsudskiego, połączona z poświęceniem sztandaru Społecznej Szkoły Podstawowej Nr 1 im. J. Piłsudskiego w Krakowie, po której zostanie złożony **hold Marszałkowi w Jego krypcie**;

13 maja (sobota) - godzina **11⁰⁰**

KOPIEC JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO na Sowińcu - **uroczystość złożenia ziem z miejsc kaźni i walki Narodu Polskiego**;

- godzina **12³⁰**

Przejazd do centrum miasta;

- godzina **13⁰⁰**

KRYPTA POD WIEŻĄ SREBRNYCH DZWONÓW - złożenie holdu Marszałkowi J. Piłsudskiemu przez nieobecnych w dniu poprzednim;

- godzina **14⁰⁰**

SALA POSIEDZEŃ RADY MIASTA KRAKOWA - **obrazy II Zjazdu Piłsudczyków**, zainaugurowane odczytem dr. B. Urbankowskiego pt. "Nadzieja w beznadziejności";

- godzina **18⁰⁰**

KLASZTOR OO. DOMINIKANÓW - **Wieczór poetycko-muzyczny** poświęcony Marszałkowi.

OGÓLNOPOLSKA FEDERACJA PIŁSUDCZYKÓW

MAMY ZASZCZYT ZAPROSIĆ NA

**II OGÓLNOPOLSKI ZJAZD
PIŁSUDCZYKÓW
W KRAKOWIE**

**W 60. ROCZNICĘ ŚMIERCI
Pierwszego Marszałka Polski
JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO**

w imieniu Komitetu Organizacyjnego Zjazdu:

KOMITET OPIEKI nad KOPCEM J. PIŁSUDSKIEGO
przy TMHiZK,

TOWARZYSTWO im. JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO,

ZWIĄZEK PIŁSUDCZYKÓW - Oddział Krakowski.

Spółeczny Komitet Obchodów LX Rocznicy Śmierci Józefa Piłsudskiego I Marszałka Polski

61-761 Poznań, ul. Żydowska 2/3 tel. 527-494, fax 530-583

Sprawozdanie z Obchodów LX Rocznicy Śmierci I Marszałka Pol- ski Józefa Piłsudskiego

W połowie marca 1995r. z inicjatywy p.p. Bronisława Jabłońskiego, Janusza Lasika, Restytuta W. Staniewicza i Przemysława Sytka (członkowie KPN) powstał Spółeczny Komitet Obchodów LX Rocznicy Śmierci Józefa Piłsudskiego I Marszałka Polski.

Spotkanie założycielskie miało miejsce dnia 11 kwietnia 1995r. Chęć uczestnictwa w Komitecie zadeklarowało 21 organizacji (spis na końcu sprawozdania).

Uroczyste Obchody Rocznicy Śmierci Marszałka rozpoczęły się 10 maja 1995r. sesją naukową w Pałacu Działyńskich przy Starym Rynku w Poznaniu.

Referaty wygłosili:

- prof. dr hab. Janusz Pajewski: „Postać Józefa Piłsudskiego w dziejach Rzeczypospolitej Obojga Narodów”
- dr Krzysztof Rzepa: „W mrokach Konspiracji i ogniu Rewolucji”
- prof. dr hab. Karol Olejnik: „Naczelnik Państwa i Wódz Naczelny 1918 - 1921”
- poseł Leszek Moczulski: „Państwo, polityka zagraniczna i wojsko”
- dr hab. Artur Kijas: „Józef Piłsudski a Wielkopolska”
- dr Restytut W. Staniewicz: „Myśl i czyn Józefa Piłsudskiego dzisiaj”

W dniu 12.05.95r. o godz. 16⁰⁰ nastąpiło otwarcie wystawy w holu Biblioteki Głównej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza pt. „Józef Piłsudski I Marszałek Polski”. Godzinę później na PL. Wolności w Poznaniu, przed ustawionym na tymczasowym cokole popiersiem Marszałka Piłsudskiego, odbył się uroczysty apel. Harcerze wystawili wartę honorową, przy dźwiękach Hymnu Narodowego wciągnięto na maszt flagę państwową. W uroczystości uczestniczyło wiele pocztów sztandarowych, które złożyły hołd przed popiersiem

Marszałka. Obecni byli przedstawiciele organizacji politycznych i społecznych, kombatancki i harcerze, z których większość wchodziła w skład Komitetu.

Wszystkich zebranych powitał p. Przemysław Sytek dziękując za przybycie, zwłaszcza harcerzom, którzy godnie zastąpili żołnierzy (wojsko odmówiło udziału w Uroczystościach). Następnie odczytano listy od córek Marszałka Pań Wandy i Jadwigi Piłsudskich oraz od P. dr Janusza Ciska - Dyr. Instytutu Piłsudskiego w Nowym Jorku. Następnie głos zabrali: Janusz Pałubicki (Przewodniczący Z.R. Wielkopolska NSZZ „Solidarność”), Krzysztof Król (poseł na Sejm RP, wiceprzewodniczący KPN), mjr Czesław Nowosielski (Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej) oraz przedstawiciele Towarzystwa Pamięci Józefa Piłsudskiego.

Po przemówieniach, w strugach ulewnego deszczu ruszył pochód poprzedzony orkiestrą grającą „Pierwszą Brygadę”, skierował się do kościoła O. Karmelitów na Wzgórzu Św. Wojciecha, gdzie o godz. 19⁰⁰ rozpoczęła się Msza Św. koncelebrowana przez O. Ks. Kapelana kpt. Wojciechowskiego i Przeora Zakonu Aloizego Olszewskiego OCD.

Po Mszy św. przewidziany był uroczysty capstrzyk pod Pomnikiem Armii Poznań, dokładnie w godzinie śmierci Marszałka (20⁴⁵). Z powodu ulewy odbył się on dzięki uprzejmości Ojca Przeora w Kościele, a przed Pomnikiem ograniczono się do Hołdu pocztów sztandarowych i złożenia kwiatów. Na tym uroczystości zostały zakończone.

W dniu 10 lipca 1995r. o godz. 18⁰⁰ w Collegium Historicum Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z inicjatywy Komitetu oraz Towarzystwa Polska - Ukraina miała miejsce prelekcja wygłoszona przez dr Tasię Iwaniwną Jeremienko z Instytutu Historii Ukrainskiej Akademii Nauk w Kijowie, pod tytułem „Stosunki Polsko - Ukraińskie 1919 - 1921 Józef Piłsudski - Semen Petlura.

W najbliższym czasie grono organizatorów Obchodów Rocznicy Śmierci Marszałka zamierza utworzyć Społeczny Komitet Budowy Pomnika Marszałka Józefa Piłsudskiego w Poznaniu.

Skład Społecznego Komitetu Obchodów LX Rocznicy Śmierci Józefa Piłsudskiego I Marszałka Polski

1. Towarzystwo Pamięci Józefa Piłsudskiego reprezentowane przez: Janusza Kałużnego i Kazimierza Kundegórskiego.
2. Konfederację Polski Niepodległej reprezentowaną przez: Przemysława Sytkę, Janusza Lasika, Bronisława Jabłońskiego i Restytuta W. Staniewicza.
3. NSZZ „Solidarność” Region Wielkopolska reprezentowany przez: Jerzego Wawrzyniaka.
4. Stowarzyszenie Polskich Kombatantów - Oddział Mundurowy reprezentowane przez: Jana Bodzicza, Antoniego Horyzę, Kazimierza Tkaczyka.
5. Związek Solidarności Polskich Kombatantów reprezentowany przez: Mieczysława Kamińskiego i Kazimierza Kundegórskiego.
6. Chrześcijańska Demokracja - Stronnictwo Pracy reprezentowana przez: Ireneusza Buczkowskiego.
7. Polski Dom Wydawniczy „Ławica” reprezentowany przez: Dr Macieja Romana Bombickiego i Wojciecha Kamińskiego.
8. Wielkopolskie Muzeum Historyczne reprezentowane przez: Marię Stojnowską - Szczepaniak.
9. Ogólnopolski Klub Miłośników Litwy reprezentowany przez: Józefa Senkusa, Restytuta W. Staniewicza.
10. Komitet 50 rocznicy śmierci Józefa Piłsudskiego reprezentowany przez: Tomasza Libiszowskiego i Restytuta W. Staniewicza.
11. Związek Strzelecki „Strzelec” reprezentowany przez: Marka Woźniaka.
12. Towarzystwo Polska - Ukraina reprezentowane przez: Przemysława Sytkę.
13. Związek Harcerstwa Polskiego reprezentowany przez: Tomasza Dominikowskiego.
14. Ruch Chrześcijańsko Narodowy - Akcja Polska reprezentowany przez Andrzeja Kokota.
15. Ruch dla Rzeczypospolitej reprezentowany przez: Henryka Andersa.
16. Towarzystwo Miłośników Wilna i Ziemi Wileńskiej reprezentowane przez: Mieczysława Rutkowskiego.
17. Stronnictwo Demokracji Polskiej reprezentowane przez: Jana Moszczyńskiego.
18. Związek Sybiraków reprezentowany przez: Józefa Bancewicza.

19. Bractwo Kurkowe z Pniew reprezentowane przez: Jana Ozorkiewicza.

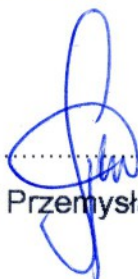
20. Związek Zawodowy „Kontra” reprezentowany przez: Mirosławę Łodygę.

21. Środowisko Ostra Brama Światowego Związku Żołnierzy AK reprezentowane przez Jana Bodzicza.

W załączeniu przesyłamy:

- wiersz - modlitwę wygłoszony przed Mszą Św.
- tekst wygłoszony w Kościele po Mszy Św.

za Komitet

/ Przemysław Sytek /

LUDWIK HIERONIM MORSTIN

MODLITWA do Matki Boskiej w Ostrej Bramie

napisana 13 maja 1935 roku

O Ty, co w Ostrej świecisz Bramie,
Coś na zwycięskie wiodła bitwy,
Jego bez win i zmasz rycerza,
Spraw, niech się duch w nas nie załamie,
Kiedy ten płorun w nas uderza!
O Ty, co w Ostrej świecisz Bramie,
Pośród serc złotych i sygnetów,
Srebrniąc się w strojnym saraфанie,
O Ty, Litwinko z Nazaretu,
Ty, Palmo klęcząca nad wodą,
Różo z Saronu i jagodo
Litewskich puszczy i polskich borów,
Co w Betleemskiej śpiąc ślajence,
Juz o koronie polskiej śniłaś,
Spraw, niech się losy w nas przesilią!
Niech Polska w miłość się zastrzeżi
I u tej trumny się jednoczy!
Niechaj podniesie ją jak klelich,
Co krwią promienną słońca broczy!
Niech do błękitu ją wydzwiga.
Przez groźnych pustyni żar i splekę,
Do ciemnych fal starego Niemna,
O Ty, Litwinko licociemna,
Weź cały naród nasz w opiekę! ...

M O D L I T W A

Dobry Panie Boże - modlimy się do Ciebie za Kościół święty,
abyś wspierał go w dziele jednoczenia pod Twym Krzyżem
ludów całej ziemi.
Ciebie prosimy ...

Boże Łaskawy i Miłosierny - otaczaj swą opieką naszego wielkiego
rodaka, Ojca Świętego Jana Pawła Drugiego.
Wspomagaj go w głoszeniu słów miłości i pokoju całemu światu.
Ciebie prosimy ...

Boże, Który Jesteś w Niebie - wspieraj swą siłą Biskupów i Kapłanów
naszych, by godnie sprawowali pieczę nad ludem Twoim
i zawsze, bez lęku głosili słowa wiary, miłości i prawdy.
Ciebie prosimy ...

Boże Przedwieczny - polecamy Twemu miłosierdziu duszę zmarłego
przed sześćdziesięciu laty Marszałka Józefa Piłsudskiego.
Prosimy Cię Panie, daj wielkiemu synowi naszego narodu udział
w chwale Twojej.
Ciebie prosimy ...

Boże Miłosierny - prosimy Cię o łaskawość dla poległych i zmarłych
żołnierzy Legionów, dla poległych i zmarłych uczestników Wojny
polsko - sowieckiej, dla wszystkich, którym bliska była idea wolnej i
niezawisłej Polski.
Okaz Panie swą łaskę tym, dla których wiara i ziemia ojców zawsze
była droższa od życia.
Ciebie prosimy ...

Ojciec Wszystkich Ludzi - otaczaj swą opieką naszych braci Litwinów,
Białorusinów, Ukraińców, Słowaków, Czechów i Węgrów.
Spraw, by te narody tak nam bliskie potrafiły budować swoją
przyszłość opartą na wzajemnym zrozumieniu i tolerancji.
Ciebie prosimy ...

Synu Maryji - Królowej Polski - otaczaj swą opieką naszą Ojczyznę.
Spraw, by jej ziemia nigdy już nie splotała krwi.
Daj jej, prosimy, wolną i sprawiedliwą przyszłość i nie dopuść, by w
sercach jej córek i synów umarły ideały i wiara.
Ciebie prosimy ...

Ojciec Nasz - jednakowo bliskie są Ci wszystkie dzieci Twoje -
błogosław prosimy nam wszystkim zgromadzonym w tej świątyni
i działania nasze wspieraj Swą świętą mocą.
Ciebie prosimy ...

Sześćdziesiąt lat temu, w taki sam spokojny, majowy wieczór, umierał Pierwszy Marszałek odrodzonej Rzeczypospolitej - Józef Piłsudski. Tak samo jak dziś kwitły białe i fioletowe bzy. Naród nie wiedział jeszcze o tragedii, która go dotknęła. O godzinie 20, 45 przestało bić serce wielkiego, a być może największego syna naszego narodu.

Przestało bić serce człowieka, który doprowadził do ziszczenia wielopokoleniowego snu o wolności.

Umarł ten, za którego przyczyną po 123 latach niewoli, powstało z gruzów i popiołów wolne, silne i bezsprzecznie niezawisłe Państwo Polskie.

Odszedł największy przywódca wojskowy i polityczny Drugiej Rzeczypospolitej.

Odszedł ten, którego wielkości nikt z potomnych nie dorównał.

Na wieść o jego śmierci cała Rzeczpospolita okryła się żałobą. Lecz w tamtej chwili, nikt jeszcze do końca nie zdawał sobie sprawy, jak wielką stratę poniosła Polska.

Stratę tego, który walczył i jednoczył, Tworzył i budował, tego, który potrafił poderwać do działania cały naród.

Uczcijmy minutą ciszy pamięć wielkiego wodza i wielkiego człowieka

Umarł Wódz, lecz nie umarły jego idee, jego dzieło, jego myśl. Nie umarło dziedzictwo zachowane przez jego uczniów i następców - kolejnych naczelników wodzów Rzeczypospolitej:

Marszałka Edwarda Rydza - Śmigłego

Generała Broni Władysława Sikorskiego

Generała Broni Kazimierza Sosnkowskiego

Generała Tadeusza Bora - Komorowskiego

oraz Generała Władysława Andersa, który odszedł na zawsze przed dwudziestu pięciu laty, w trzydziestą piątą rocznicę śmierci Marszałka.

Cwilą skupienia uczcijmy ich pamięć.

Za niepodległość, za suwerenne państwo wskrzeszone przez Józefa Piłsudskiego, oddał życie Dowódca Armii Krajowej - Generał Grot - Rowecki, ginęli żołnierze Wojny polsko - bolszewickiej, żołnierze Września, żołnierze Armii Poznań, żołnierze różnych formacji Polski Podziemnej, Polacy na wszystkich frontach Drugiej wojny światowej.

Ich i wszystkich, którzy oddali życie za wolną, niepodległą i suwerenną Polskę uczcijmy chwilą milczenia.

Dzisiaj, - sześćdziesiątą rocznicę śmierci Marszałka znów wspominamy w wolnej Rzeczypospolitej.

Mamy szansę kontynuować jego dzieło.

W imię jego pamięci - tej szansy nie wolno nam zmarnować.

PROGRAM UROCZYŚCÍ:

12 MAJA 1995 ROKU (PIĄTEK)

o godzinie 12.00

w kościele OO. Kapucynów w Krakowie (ul. Loretańska 11)
pobłogosławienie wizerunku Matki Bożej Loretańskiej
na Sztandarze Szkoły,

o godzinie 12.30

w Auli Klasztoru — spotkanie społeczności szkolnej
i Gości Honorowych,

o godzinie 18.00

w Królewskiej Katedrze na Wawelu
uroczysta Msza Święta i poświęcenie Sztandaru,

o godzinie 19.00

złożenie kwiatów na trumnie Marszałka.

**Po zakończeniu uroczystości w auli klasztoru
zapraszamy na obiad do naszego refektarza.**

*o. Józef Moriko
Gwardian Klasztoru OO. Kapucynów
w Krakowie*

W 60. ROCZNICĘ ŚMIERCI
Pierwszego Marszałka Polski
JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO

mamy zaszczyt zaprosić

na uroczystości związane z

POŚWIĘCENIEM SZTANDARU

SPOŁECZNEJ
SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 1
IM. JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO
W KRAKOWIE

*Dyrekcja Szkoły
i Zarząd
Samodzielnego Koła
Terenowego Nr 41
Społecznego
Towarzystwa
Oświatowego*

PROGRAM UROCZYŚĆCI:

12 MAJA 1995 ROKU (PIĄTEK)

o godzinie 12.00

w kościele OO. Kapucynów w Krakowie (ul. Loretańska 11)
pobłogosławienie wizerunku Matki Bożej Loretańskiej
na Sztandarze Szkoły,

o godzinie 12.30

w Auli Klasztoru — spotkanie społeczności szkolnej
i Gości Honorowych,

o godzinie 18.00

w Królewskiej Katedrze na Wawelu
uroczysta Msza Święta i poświęcenie Sztandaru,

o godzinie 19.00

złożenie kwiatów na trumnie Marszałka.

Po zakończeniu uroczystości w auli klasztoru
zapraszamy na obiad do naszego refektarza.

*o Józef Moniko
Gwardian Klasztoru OO. Kapucynów
w Krakowie*

W 60. ROCZNICĘ ŚMIERCI
Pierwszego Marszałka Polski
JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO

mamy zaszczyt zaprosić

na uroczystości związane z

POŚWIĘCENIEM SZTANDARU

SPOŁECZNEJ
SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 1
IM. JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO
W KRAKOWIE

*Dyrekcja Szkoły
i Zarząd
Samodzielnego Koła
Terenowego Nr 41
Społecznego
Towarzystwa
Oświatowego*

Zaproszenie

18

**AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ
FUNDACJA RODZINY J. PIŁSUDSKIEGO
TOWARZYSTWO MIŁOŚNIKÓW HISTORII
WOJSKOWY INSTYTUT HISTORYCZNY
ZAMEK KRÓLEWSKI w Warszawie**

z a p r a s z a j ą

dyr. *Janusza Ciska*

do wzięcia udziału w sesji naukowej

**JÓZEF PIŁSUDSKI – POLITYK,
ŻOŁNIERZ, MAŻ STANU**

(w 60 rocznicę śmierci)

która odbędzie się 12–13 maja 1995 r.
na Zamku Królewskim w Warszawie
w sali Koncertowej.

Początek obrad o godz. 9.30, 12.05.1995 r.

Druk. AON. zam. 331/95 r.

20

PIERWSZY DZIEŃ

Zagajenie	9.30-9.45
- <i>prof. Zbigniew Wójcik</i>	
1. Józef Piłsudski - Naczelnik Państwa	9.45-10.05
- <i>prof. Andrzej Ajnenkiel</i>	
2. Główne idee strategiczne polityki Józefa Piłsudskiego	10.05-10.25
- <i>prof. Piotr Łosowski</i>	
3. Myśl ustrojowa Józefa Piłsudskiego	10.25-10.45
- <i>prof. Marian M. Drozdowski</i>	
D Y S K U S J A	10.45-11.15
<i>Przerwa</i>	11.15-11.45
4. Zamach majowy - decyzja	11.45-12.00
- <i>dr hab. Włodzimierz Suleja</i>	
5. Józef Piłsudski i ziemie północno-zachodnie	12.00-12.15
- <i>prof. Wojciech Wrzesiński</i>	
6. Więź Józefa Piłsudskiego z głównymi regionami Polski:	12.15-13.30
a) z Wilnem	
- <i>red. Jerzy Surwito</i>	
b) z Krakowem	
- <i>dr Jerzy Bukowski</i>	
c) z Warszawą	
- <i>mgr Hanna Szwankowska</i>	
d) z Łodzią	
- <i>red. Andrzej Wilczkowski</i>	
e) ze Lwowem	
- <i>doc. Artur Leinwand</i>	
f) Muzeum Józefa Piłsudskiego w Belwederze	
- <i>dr Anna Borkiewicz-Celińska</i>	
g) Marszałek wobec kultury fizycznej	
- <i>mgr inż. Henryk Zając</i>	
D Y S K U S J A	13.30-14.30
Podsumowanie obrad sesji	14.30
- <i>prof. Andrzej Ajnenkiel</i>	

DRUGI DZIEŃ

- Otwarcie 9.30
- *gen. dyw. prof. dr inż. Tadeusz Jemiolo*
1. Józef Piłsudski twórca i dowódca Legionów 9.35-9.55
- *dr Michał Klimecki*
2. Rok 1920 9.55-10.15
- *dr hab. Andrzej Rzepniewski*
3. Marszałek Józef Piłsudski jako Wódz Naczelny 10.15-10.35
- *plk dr Marek Tarczyński*
4. Wkład Józefa Piłsudskiego w rozwój teorii wojen 10.35-10.55
- *plk dr hab. Lech Wyszczelski*
- D Y S K U S J A 10.55-11.20
- Przerwa 11.20-11.50
5. Koncepcja organizacji naczelnych władz wojskowych 11.50-12.15
- *prof. dr hab. Piotr Stawecki*
6. Józef Piłsudski - organizator i twórca Wojska Polskiego 1918-1935 12.15-12.35
- *prof. dr hab. Kazimierz Pindel*
7. Działalność dowódcza Józefa Piłsudskiego w walce o granice odrodzonego państwa polskiego 12.35-12.55
- *plk dr Stefan Chojnecki*
- D Y S K U S J A 12.55-13.20
- Podsumowanie 13.20
- *prof. dr hab. Andrzej Ajnenkiel*

Zaproszenie

23

**Spoleczny Komitet Obchodów
LX Rocznicy Śmierci Józefa Piłsudskiego
I Marszałka Polski**

61-761 Poznań, ul. Żydowska 2/3 tel. 527-494, fax 530-583

ma zaszczyt zaprosić

JW Pana/Panią *Dyrektora Janusza Ciska*

Na sesję naukową

"Józef Piłsudski 1867 - 1935"

która odbędzie się w środę 10 maja o godzinie 16⁰⁰ w Poznaniu
w Sali Czerwonej Pałacu Działyńskich przy Starym Rynku 78/79
Przewidywane zakończenie ok. godz 21³⁰

Program Sesji

Otwarcie sesji przez Przewodniczącego Społecznego Komitetu
Obchodów - Tomasza Libiszowskiego.

Referaty

"Postać Józefa Piłsudskiego w dziejach Rzeczypospolitej Obojga
Narodów" - prof dr hab. Janusz Pajewski

"W mrokach Konspiracji i ogniu Rewolucji" - dr. Krzysztof Rzepa

"Naczelnik Państwa i Wódz Naczelny 1918-1921" prof. dr hab. Karol
Olejnik

Dyskusja

Przerwa (ok. godz 18³⁰)

Referaty

"Państwo, polityka zagraniczna i wojsko" - Leszek Moczukowski - Poseł
na Sejm RP, Przewodniczący Konfederacji Polski Niepodległej

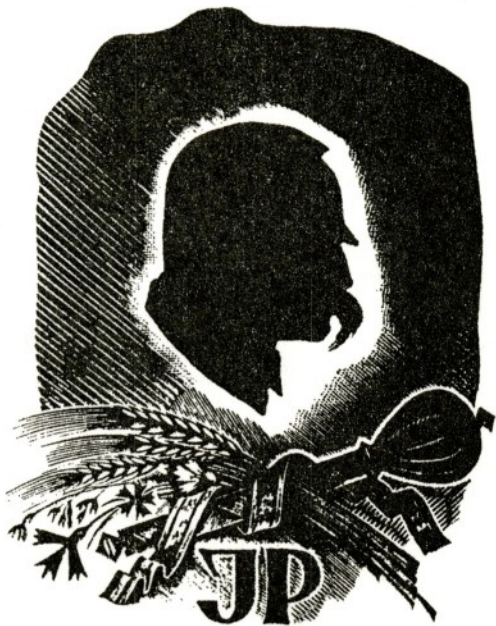
"Józef Piłsudski a Wielkopolska" - prof dr hab Artur Kijas

"Myśl i czyn Józefa Piłsudskiego dzisiaj" - dr Restytut W. Staniewicz

Dyskusja

Podsumowanie

**II OGÓLNOPOLSKI
ZJAZD PIŁSUDCZYKÓW**

**W 60. ROCZNICĘ ŚMIERCI
JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO**

PROGRAM

12 maja (piątek) - godzina **18⁰⁰**

KATEDRA NA WAWELU - **uroczysta Msza święta** za spokój duszy śp. Józefa Piłsudskiego, połączona z poświęceniem sztandaru Społecznej Szkoły Podstawowej Nr 1 im. J. Piłsudskiego w Krakowie, po której zostanie złożony **hołd Marszałkowi w Jego krypcie**;

13 maja (sobota) - godzina **11⁰⁰**

KOPIEC JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO na Sowińcu - **uroczystość złożenia ziem z miejsc kaźni i walki Narodu Polskiego**;

- godzina **12³⁰**

Przejazd do centrum miasta;

- godzina **13⁰⁰**

KRYPTA POD WIEŻĄ SREBRNYCH DZWONÓW - złożenie hołdu Marszałkowi J. Piłsudskiemu przez nieobecnych w dniu poprzednim;

- godzina **14⁰⁰**

SALA POSIEDZEŃ RADY MIASTA KRAKOWA - **obrady II Zjazdu Piłsudczyków**, zainaugurowane odczytem dr. B. Urbankowskiego pt. "Nadzieja w beznadziejności";

- godzina **18⁰⁰**

KLASZTOR OO. DOMINIKANÓW - **Wieczór poetycko-muzyczny** poświęcony Marszałkowi.

OGÓLNOPOLSKA FEDERACJA PIŁSUDCZYKÓW

MAMY ZASZCZYT ZAPROSIC NA

**II OGÓLNOPOLSKI ZJAZD
PIŁSUDCZYKÓW
W KRAKOWIE**

**W 60. ROCZNICĘ ŚMIERCI
Pierwszego Marszałka Polski
JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO**

w imieniu Komitetu Organizacyjnego Zjazdu:

KOMITET OPIEKI nad KOPCEM J. PIŁSUDSKIEGO
przy TMHiZK,

TOWARZYSTWO im. JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO,

ZWIĄZEK PIŁSUDCZYKÓW - Oddział Krakowski.

Dn. 12 maja 1995 AD o godzinie 17 - tej w Warszawskiej Archikatedrze św. Jana
modlić się będziemy w 60 rocznicę zgonu
za duszę

Ś. † P.

Józefa Piłsudskiego

Komendanta Legionów Polskich
Pierwszego Marszałka Polski Niepodległej
Naczelnego Wodza w zwycięskiej wojnie z Rosją Sowiecką

Po Mszy św. nastąpi złożenie kwiatów
przed epitafium Tego, który Polskę
ukochał ponad wszystko

Związek Piłsudczyków

Spółeczny Komitet Obchodów LX Rocznicy Śmierci Józefa Piłsudskiego I Marszałka Polski

61-761 Poznań, ul. Żydowska 2/3 tel. 527-494, fax 530-583

Poznań, 1 maja 1995

Wielmożny Pan
Janusz Cisek
Dyrektor Instytutu
Józefa Piłsudskiego w Ameryce

Wielce Szanowny Panie Dyrektorze !

Mamy zaszczyt zawiadomić Pana i na Jego ręce Radę Naukową Instytutu, że powołany został w Poznaniu Spółeczny Komitet Obchodów LX Rocznicy Śmierci Józefa Piłsudskiego I Marszałka Polski.

Komitet podjął działania zmierzające do przypomnienia Społeczeństwu Wielkopolski wielkiej postaci dziejowej Józefa Piłsudskiego, co obok znaczenia historycznego ma również wydźwięk aktualny, biorąc pod uwagę wewnętrzne i zewnętrzne zagrożenia dla niepodległości Rzeczypospolitej. W skład Komitetu weszli przedstawiciele ponad dwudziestu organizacji politycznych, społecznych i kombatanckich.

Prosimy również o honorowe uczestnictwo w Komitecie Panie: dr med. Wandę Piłsudską i kpt. pil. inż. arch. Jadwigę Piłsudską - Jaraczewską, Arcybiskupa Metropoliteę Poznańskiego ks. dr Jerzego Strobę, Wojewodę Poznańskiego dr Włodzimierza Łęckiego, Prezydenta Miasta Poznania dr Wojciecha Szczęsnego Kaczmarka, Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza prof. dr hab. Jerzego Fedorowskiego, Dowódcę Garnizonu Poznańskiego gen. Franciszka Maciołę oraz Komendanta Wojewódzkiego Policji Państwowej insp. Jana Napartego.

Mamy również wielki zaszczyt zaproponować Panu Dyrektorowi honorowe uczestnictwo w Komitecie.

Na program obchodów składają się:

I. Sesja Naukowa pt. „Józef Piłsudski 1867 - 1935”, która odbędzie się w Sali Czerwonej historycznego Pałacu Działyńskich przy poznańskim Starym Rynku w środę 10 maja 1995 r. w godz. 16⁰⁰ - 21⁰⁰. Załączamy zaproszenie ze szczegółowym programem Sesji.

II. Właściwe obchody w dniu 12 maja 1995 r. :

1) Otwarcie wystawy „Józef Piłsudski - I Marszałek Polski 1867 - 1935” w holu głównym Biblioteki Głównej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza przy ul. Franciszka Ratajczaka, o godz. 16⁰⁰.

- 2) Zgromadzenie Patriotyczne ku uczczeniu pamięci śp. Marszałka Józefa Piłsudskiego na Placu Wolności w Poznaniu, na które złożą się hold sztandarów przed prowizorycznym pomnikiem Marszałka, przemówienie przedstawicieli Społeczeństwa oraz ewentualnie Władz i Wojska, wystąpienia artystyczne wokalne i orkiestralne, o godz. 17⁰⁰.
- 3) Msza św. za duszę śp. Marszałka w Kościele O.O. Karmelitów O.C.D. (dawnym Garnizonowym w latach 1919 - 1939) na Wzgórzu Św. Wojciecha przy ul. Działowej o godz. 19⁰⁰. Po Mszy św. krótki różaniec zaduszny w kaplicy Matki Bożej Miłosierdzia czyli Ostrobramkiej.
- 4) Następnie pod Pomnikiem Armii Poznań uczczenie tamtej chwili ostatecznej z przed 60 lat, o godz. 20⁴⁰; poczem uczczenie pamięci Następców Komendanta - kolejnych Wodzów Naczelnych Rzeczypospolitej Niepodległej od Marszałka Edwarda Rydza - Śmigłego po generała Władysława Andersa, którego 25-ta rocznica śmierci w tych dniach właśnie przypada, oraz wszystkich poległych w wojnie 1939 - 1945 i; potem, jak również Jego żołnierzy zamęczonych lub zamordowanych w Kraju, na Wschodzie i Zachodzie.

Bylibyśmy ogromnie zobowiązani gdybyście Państwo chociażby listownie potwierdzili przyjęcie naszego zaproszenia.

Łączymy wyrazy głębokiego szacunku

hr uli-

.....
/-/ Tomasz Libiszowski
Przewodniczący Społecznego Komitetu Obchodów

[Signature]
.....
/-/ Dr Restytut W. Staniewicz
Członek Komitetu odpowiedzialny za Sesję Naukową

[Signature]
.....
/-/ Przemysław Sytek
Członek Komitetu odpowiedzialny za organizację obchodów w dniu 12 maja

Piłsudski Institute
of America

Instytut Józefa Piłsudskiego
w Ameryce

180 Sewnd Avenue New York

NY 10003 - 5778

USA

33

60. ROCZNICA ŚMIERCI PIERWSZEGO MARSZAŁKA POLSKI Józefa PIŁSUDSKIEGO.

1935 rok

12 maja

1995 rok

Z czią wielką i zadumą otwierają te karty
W których los bohaterów polskich jest zawarty.
Nad kołyską ich niegdyś matka się schylała
Dziś schyla się nad nimi Matka Polska cała
I błogosławiąc łzami ich trud wielki, krwawy
Umieszcza ich nazwiska w Panteonie Sławy.

Józef Piłsudski, jako dziecko

5.12.
1867 rok

Pierwszy Marszałek Polski Józef Piłsudski

12.05.
1935 rok

12.05.
1995 rok

Na Wawelu

*Biją razem wszystkie dzwony, jak ludowe glosy.
Jęcza, kwila, modlitwami rwą się przez niebiosy.
A nad nimi dzwon Zygmunta. Żalostą górująca
Wszystko chłonie a to Ojczyzna płacząca...*

Kornel Ujejski
(na „Pogrzeb Tadeusza Kościuszki”).

— „Idzie między Władysławy i Zygmunty, idzie między Jany i Bolesławy.. Idzie nie z imieniem, lecz z nazwiskiem, świadcząc o wielkości pracy i wielkości ducha Polski. Idzie, by przedłużyć swe życie, by być nie tylko z naszym pokoleniem, lecz i z tymi, którzy nadejdą. Idzie jak Król Duch”.

Stał Józef Piłsudski w podziemiach Wawelu, wśród grobów królewskich i te słowa wypowiedział przed trumną, zawierającą doczesne szczątki Juliusza Słowackiego.

Dzisiaj idzie między Władysławy i Zygmunty... Józef Piłsudski.

Gdy umilknie dzwon Zygmunta, gdy ścichnie płacz ludu polskiego, zgromadzonego na Dziedzińcu Wawelu, gdy w samotni krypty zostanie srebrna trumna, gdy zawrą się drzwi, wiodące do Grobów Królewskich, powitają Przybysza, strudzone Jego ciało: Stefan Batory i Jan Sobieski, Tadeusz Kościuszko i Józef Poniatowski, Adam Mickiewicz i Juliusz Słowacki.

W ciszy wiecznej nocy spotkają się... Duch Odnowiciela i Wskrzesiciela Państwa, Duch Męża, który skupił w sobie wszystkie ból i wszystką radość, całą moc woli i hart ducha, jaki poprzez tysiąclecie Polski gorzał w pier-

siach największych synów Ojczyzny. Będzie wśród nich Ten, w którym zawarły się ideały Piastów i Jagiellonów, odrodził geniusz wojenny Batoiego i Sobieskiego, tęsknota za wolnością Kościuszki, duchowa siła Wieszczów. Ten, co wyprowadził naród z niewoli, tchnął weń wolę wolności, wskrzesił siłę zbrojną, zwyciężył. Ojciec Narodu i symbol nowej Polski.

Spełni się w tę noc, kiedy Józef Piłsudski spotka się z Królami, Wodzami, Wieszczami dawnej Polski, owa „unio mistica”, którą my ledwo wyczuwać jesteśmy w stanie...

W tym dniu, w którym ciało Józefa Piłsudskiego spocznie na Wawelu, pod wtór dzwonu Zygmuntoego biją miliony dzwonów... To serca nasze wtórują dźwiękom śpiżu... Serca dzieci polskich, zrodzonych już w wolnej Polsce, serca starców, pamiętających czasy niewoli, serca chłopów i robotników, serca żołnierzy, serca wszystkich nas...

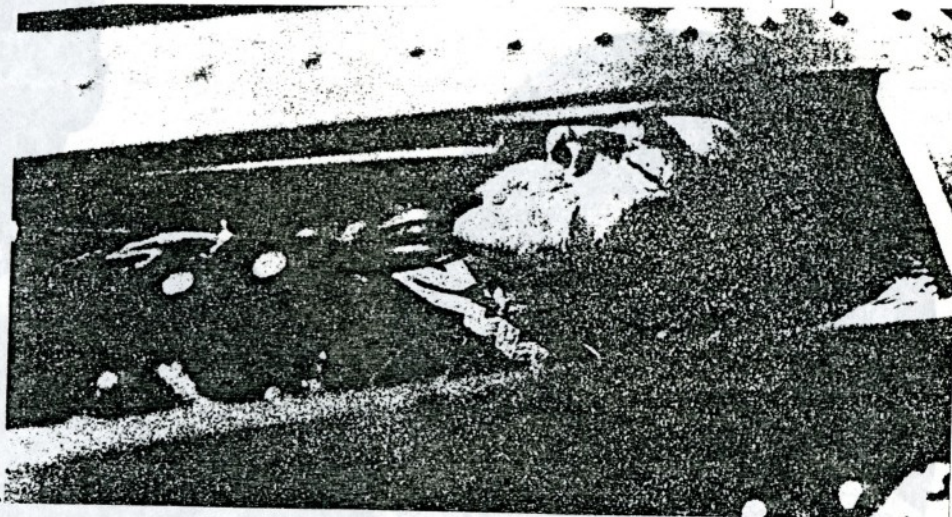
Jesteśmy tam wszyscy w podwawelskim grodzie. Wszyscy widzimy strzelistą wieżę kościoła Marjackiego, wszyscy wkraczamy na wzgórze Zamkowe, wszyscy stoimy nieruchomi na Dziedzińcu arkadowym Wawelu i wszyscy zstępujemy do podziemi, by być przy grobach Królów, Wieszczów, Wodzów.

Jesteśmy tam dzisiaj wszyscy myślą i duszą. Otaczamy tę srebrną trumnę oceanem naszych niewypłakanych łez i doznajemy tego widzenia, które objawiło się Józefowi Piłsudskiemu na Wawelu, kiedy kazał znieść do krypty ciało twórcy „Króla-Ducha”, by „królem był równy”.

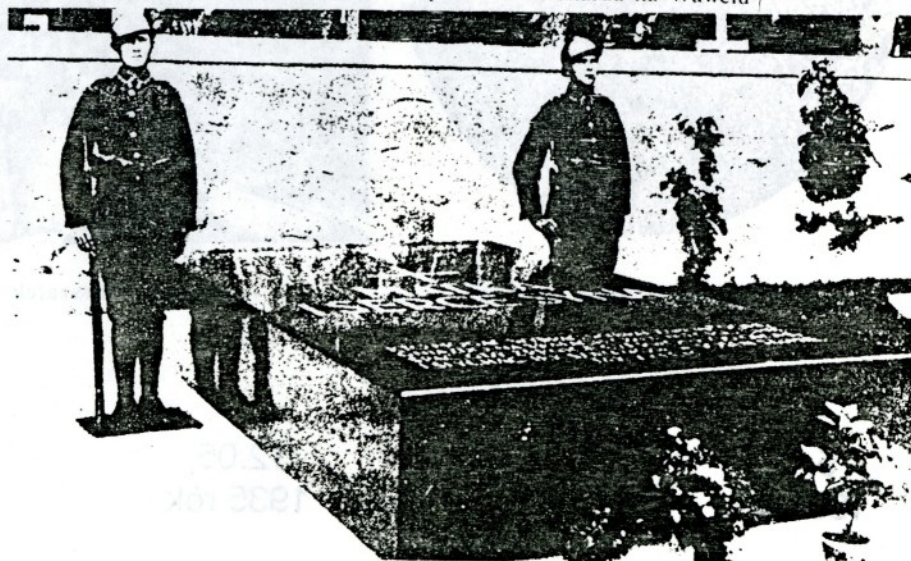
„Stoi na załomie, jak drogowskaz, olbrzymi głaz, świadczący o wielkiej prawdzie bytowania”

Urna z sercem J. Piłsudskiego

Zwłoki Marszałka, kaplica św. Leonarda na Wawelu

„Matka i Serce Syna”, cmentarz na Rossie w Wilnie

Mowa ks. biskupa J. Gawliny

Józefie Piłsudski, Pierwszy Marszałku Polski!

Na skroniach Twoich spoczęła więcej niż królów korona!

Na Twoje prochy i popioły, na ducha Twego znaczonego stygmatem wielkości

ślubujemy, że miłować będziemy jako Ty miłowałeś Polskę — Ojczyznę naszą! Tak nam dopomóż Bóg!

Będziemy Jej służyli, jako Ty służyłeś w trudach, poświęceniu, samozaparciu. Tak nam dopomóż Bóg!

Narodził się Polski, okryty żałobą!

Przez ulicę Stolicy Polski, od Belwederu do Katedry św. Jana idzie po raz ostatni — Pierwszy Marszałek Polski, Józef Piłsudski. Idzie na odpoczynek wieczny, na adorację wieczną Wielki Wódz i Wielki Samotnik.

Za trumną w nieutulonym bólu i żalu idzie rodzina najbliższa, idzie rodzina ideowa, za trumną kroczy Majestat Matki Ojczyzny i miłość Matki Kościoła.

*I grają im dzwony
Ze wszystkich kościołów
Ogromne, tętniące,
Podniebne.*

Odzywa się z góry Lecha dzwon Wojciech śpiżowem sercem swoim. Jęczy i płacze na Wawelu Zygmunt, i razem z nim rozdzwoniły się i zagrały żalona melodia dzwony we wszystkich świątyniach polskich. Grają na Polskę całą uroczyste Requiem, a wołają imię, pamięć, myśli i czyny Zmarłego, który stanął dziś przed ołtarzem Katedry św. Jana, aby po raz ostatni na tej ziemi zasalutować przed Panem życia i śmierci.

*Przeżyłem szereg długich lat,
Walcząc za świętą sprawę swą,
Rycerską młodź powiodłem w świat,
Gdy padło wielkich wezwań słowo —
Skórzany barki gnólił mi pas,
Piersi mi uciskał ciężar zbroi,
I najpiękniejszy życia czas
Oddałem świętej sprawie swej.
Więc gdy odpocznę w wiecznym śnie
Niech nieskończoność wita mnie!*

„Aż do śmierci dla sprawiedliwości” — tem hasłem przewodniem kierował się Józef Piłsudski w całym życiu swoim. Od kąd po raz pierwszy zetknął się z najeżdżcą, szlachetna dusza Jego rwała się do czynnej pracy, a ramię przeżyło się do walki o sprawiedliwość.

„Aż do śmierci walor dla sprawiedliwości” — przemówił Duch Boży do duszy młodzieńczej, która szlachetna i prawa, odezwała się radośnie do Bogu Najwyższego: „Walczyć będę aż do śmierci!”

I stała się nad Nim ręka Pańska i upodobał Go sobie Bóg i naznaczył czoło Jego stygmatem wielkości i kazał Mu spełnić posłannictwo w narodzie naszym.

I wierzył Józef Piłsudski w powołanie swoje, i wierzył w sprawiedliwość Bożą. Wiedział, że narody nie mają duszy indywidualnej, któraby na wzór indywidualnej duszy ludzkiej mogła być wynagrodzona lub ukarana przez Boga Sędziego w wieczności.

Wiedział, że sprawiedliwość Boża nagrody lub kary za cnoty i grzechy każdego narodu dokonać musi już tu w doczesności.

To też przekonanie o wskrzeszeniu Polski było postulatem Jego wobec sprawiedliwości Bożej.

Wiedział, że krzywda najukochańszej wyrządzona Ojczyźnie była zbrodnią o pomstę do nieba wołającą, i że każdy ruch dążący do wymazania tej zbrodni jest czynem sprawiedliwym, zmierzającym do restytucji dziejowej. I z tego przekonania wyrasta w duszy przyszłego Wodza Narodu ta wielka pewność moralna, ta wiara w błogosławieństwo walki orężnej, wiara w powodzenie miecza polskiego.

Zaprawdę: „Mąż ten waleczny był od młodości swojej”. Wilno, Charków, Syberja, Łódź, X Pawilon Cytadeli, Londyn — oto etapy marszu bojownika, co bronić postanowił duszy polskiej przed upodleniem ugody, z najeżdżcą. „Wydzwignąć pragnął arkę Ojczyzny z pohańbienia. I ci, co z nim byli, ponieśli ją po szlakach, wiodących ku szubienicy, herbowi przodków”.

*

A gdy na zegarze dziejowym wielkie zaczęły wybijać godziny, gdy wszechwładna ręka Boża podniosła się, aby zamknąć ostatni tom dziejów Europy i odłożyć ad acta, — wiedział Józef Piłsudski, że Bóg Wszechmogący narodom nowe wskaże gościnnie.

Wiedział, że miara sprawiedliwości dla Polski dopełni się do ostateczności. Wiedział jednak, że „Deus non adstittit otiosis”, że Bóg nierobom nie pomaga. I jasnowidz, co ostrym wzrokiem dojrzał przyszłość, stał się żołnierzem.

Tworzy żołnierza! Gotuje broń dla bezimiennej armii bojowników. „Nie dla sławy idzie w bój”! Jej zadanie, to niweczyć przemoc człowieka nad człowiekiem, spod męki ciała wydobywać ducha ludzkiego; osadzić wśród ludzi miłość i prawo do szczęścia.

Szukał wokoło siebie obywateli uważających godność narodu za swe własne dobro, gotowych wydzwignąć z pohańbienia arkę Ojczyzny nowej.

— Czyn żołnierski przywróci godność Polsce — napisał na swoim sztandarze i w sercach tych, co przy Nim stanęli. A porwał za sobą garstkę szaleńców, Janów bez ziemi, żołnierzy bez Ojczyzny.

*„Niech wszyscy wyteżą słuch
Od krakowskiego gościnnica,
Czy tententu nie posłyszają”.*

Ta szara, wydziedziczona gromada, wpatrzona w kochane, marsowe oblicze Komendanta, szła za Nim. I zrozumiała, że ta droga ciężka, wybolsta, pełna kamieni i błota — u krańca jakże jeszcze dalekiego — prowadzi do zwycięstwa! A gdy padł rozkaz Wodza, by nie plamić obcą przysięgą honoru żołnierza polskiego, wychyliłi do dna kielich

goryczy. A ku obcej fortecy magdeburgskiej stali zapewnienia, że na zew Wodza „w słońce wyjdziem, w podziemiach ukryci”.

✱

I pękły niewoli okowy. Otworzyły się bramy więzienia. Józef Piłsudski wrócił. Witano Wodza, któremu naród powierzył swój los.

✱

Rok 1920. Losy Zachodu się ważą. Upiorna chwila, o której świadek Papież Pius XI powiedział, że anioł ciemności bój gigantyczny toczył z aniołem jasności. Cała Polska stanęła na przeciw wrogowi. A Wodzem Jej Józef Piłsudski.

Jak ów niepodległościowiec biblijny, co przeciwko przemocy syryjskiej wyruszył w bój, „rozszerzył sławę ludowi swemu i wziął na się pancerz jako olbrzym i przepasał się orężem swoim ku bitwie, i bronił narodu mleczem swoim”.

✱

Niech biskupowi — żołnierzowi wolno będzie użyć słów wizji wojennej Jeremjasza proroka:

Widziałem tego, który tłoczy prasę wina zapalczywością. On, postępujący w wielkości mocy swojej, w szatach ubranych we krwi.

„Czemu jest czerwone odzienie Twoje, a szaty Twoje jako tego, który wino tłoczy w prasie?”

„Prasę tłoczyłem ja sam, a żaden z narodów nie był ze mną. Ja! mówię, tłoczyłem nieprzyjaciół w gniewie swoim i podeptałem ich w popędliwości swojej. Albowiem dzieł pomsty był w sercu mojem a rok wynagrodzenia mego przyszedł. Przeto mi wybawienie sprawiło ramię moje, a popędliwość moja, ta mnie podparła”.

✱

Wykonawcą stałeś się, Wodzu, wyroków sprawiedliwości Bożej za grzech i krzywdę rozbiórów Polski.

Wymazałeś bluźnierstwo zabójcy, co Ojczyznę naszą w „Imię Trójcy Przenajświętszej” rozerwać i na zawsze do grobu położyć pragnęli.

Wykonawcą stałeś się, Marszałku, wyroków sprawiedliwości Bożej za tyle łez wylanych, za tyle rodzin zniszczonych, za prześladowanie wiary św., za kościoły zhańbione, za te fale wygnañców, co wśród cierpień na Sybir szły, za ciche jęki i głosy rozpacz, co wśród brzęku kajdan do Boga wołały.

Przez Ciebie nad barbarzyństwem zatriumfowała kultura chrześcijańska.

Przed Tobą w kornym hołdzie czoło schyla Europa, dzięki Ci składa Matka Kościół, przez Ciebie wyswobodzony.

✱

Co mleczem wywalczył i zdobył, gruntuje i wzmacnia Marszałek w pracy pokojowej, będąc wedle słów Pisma św. „wodzem na drodze obojogo czasu”.

Polskę pragnie widzieć wielką, prawą, mocarną.

Pod Jego wodzą kształtowały się nasze granice i nasz ustrój państwowy.

W Jego rękę spoczywały w ostatnim dziewięcioleciu istotnie i niepodzielnie rządy krajem.

Organizując przyszłość Polski, bierze na siebie cały ciężar dnia i spiekotę jego.

Nieraz przeżywa chwile goryczy i męki, lecz niesie ją w swia domości, że „utrapienie to pokarm, którym się żywią wybrani” (św. Grzegorz).

„Ani moc kamienna, moc moja, ani ciało moje miedziane” — tak z Hiobem powiedzieć może, a przecież roztacza coraz wyłączej władztwo swego ducha nad Polską.

I jak dawniej organizował czyn zbrojny, tak w ostatnich latach organizuje pokój. Jako najwierniejszy, pierworodny Syn Ojczyzny bierze Matkę za rękę, wprowadza ją do własnego domu, rozpalą ognisko domowe, uczy członków rodziny polskiej posłuszeństwa wobec Matki, ustala dla nich zasadniczy porządek życia państwowego.

W ofiarnej pracy odsuwa od siebie wszelką radość życia i spala się w służbie dla Tej, która była marzeniem i ukochaniem serca jego — dla Tej, którą wypieścił w tęsknocie lat swych młodzieńczych, dla której żył i pracował w trudzie wojennym i zaparciu się swego wieku męskiego, dla Tej, którą widział zawsze promienną jak słońce, czy sta jak świętość, niczem nie skalaną.

✱

— Błogosławiony mąż — tak czytamy w Piśmie św. — który nie sam sobie pracował, ale wszystkim szukającym prawdy. Przeto odziedziczył cześć w narodzie, a imię Jego żyć będzie na wieki”.

✱

O wielki śnie, wielki śnie polskiego rodu!

Józefie Piłsudski, Pierwszy Marszałku Polski!

Na skroniach Twoich spoczęła więcej niż królów korona.

Pan Zastępów wycisnął niezatartą, nieczec wybrańców swoich na duchu Twoim, nieśmiertelnym. A naród, wznosi Ci pomnik we własnym sercu swoim.

Umęczoną głowę Swoją w tę trumnie na wieczny złożyłeś spoczynek. Płomienne serce Twoje na zawsze bić przestało. Dzieło Twoje w myśli i w czynach naszych żyć będzie niezłomne.

Dziś, kiedy Twej postaci spiżowej u wrzecion spraw polskich zabrakło, kiedy nie będziemy się mogli do Ciebie zwracać po odpowiedź na dręczące pytania, jak składać tkaninę dziejów, dziś drogowskazem nam będzie słowo Twoje, że

„Polska musi być jednością”, że

„swoboda, jeżeli ma dać siłę, musi jednoczyć, musi łączyć”.

Ciężar olbrzymi, jaki dźwigałeś na sobie Marszałku, dalej, dalej już tylko na barkach całego narodu może być niesiony.

Na Twoje prochy i popioły na ducha Twego znaczonego stygmatem wielkości ślubujemy, że miłować będziemy jako Ty miłowałeś Polskę — Ojczyznę naszą — Tak nam dopomóż Bóg!

Będziemy Jej służyli, jako Ty służyłeś w trudach, poświęceniu, samozaparciu. Tak nam dopomóż Bóg!

Pracować będziemy w czystości intencji, siebie samych pozostawiając poza progami — Tak nam dopomóż Bóg!

Będziemy żywymi kamieniami budowania Państwa, a cemen-tem miłość pospólna i miłość Ojczyzny — Tak nam dopomóż Bóg!

Marszałku Polski! Duszę Twoją nieśmiertelną niechaj chorąży, Boży, św. Michał, zanieś przed tron Najwyższego Pana sił zbrojnych.

A Bóg niech światłością swoją wiekuiącą i pokojem bez granic wynagrodzi Cię za wszystko, cokolwiek dobregoś uczynił, cokolwiek przecierpiałeś złego, coś tu na ziemi uczynił na Jego chwałę i dla dobra Narodu naszego, Amen.

**SPOLECZNY KOMITET OBCHODOW
60 ROCZNICY ZGONU MARSZALKI
JOZEFA PIŁSUDSKIEGO W POZNANIU.**

**ul. Żydowska 2/3
61-761 Poznań
tel./fax: 530-583**

Szanowni Państwo,

Zaproszenie na Waszą uroczystość dotarło do moich rąk już w kraju, ale w ten sposób jest nawet cenniejsze. Upamiętnienie bowiem osoby Wskrzesiciela Niepodległości przez środowiska niepodległościowe Wielkopolski, jest nam, działającym z dala od Ojczyzny podwójnie cenne i bliskie.

Wartość Waszej inicjatywy nie wypływa jak podejrzewam jedynie z rocznicowych przesłanek. Osoba Piłsudskiego, szczególnie w okolicznościach towarzyszących nam po roku 1989, ma do zaoferowania nieprzebrana skarbnicę wzorców do naśladowania, a rola Jego przesłania rośnie. Dzieje się tak nie tylko dlatego, że w życiu politycznym kraju zaanektowaliśmy jedynie powierzchowną, żeby nie powiedzieć werbalno-monumentalną część tradycji a za powierzchownym trendem do nadużywania Jego imienia dla bieżących celów propagandowo-politycznych, nie poszło stosowanie jego myśli politycznej i praktyki działania.

Nietrudno dociec gdzie leżą źródła tej dychotomii. W podobnej sytuacji znalazła się przecież plejada innych narodowych bohaterów. Nie ma najmniejszej podstawy aby wątpić, iż podobnej manipulacji poddane zostało nazwisko Tadeusza Kościuszki, Przywódcy Insurekcji 1794 roku i wybitnego dowódcy w wojnie 1792 roku toczony w obronie Konstytucji 3 Maja 1791. To iż imienia Kościuszki używano dla legitymacji działań nie mających z jego tradycją nic wspólnego jest przecież oczywiste a jednocześnie z historycznego punktu widzenia bolesne.

Do aeropagu narodowych bohaterów nie awansuje się bowiem na zasadzie decyzji politycznej i nie na podstawie potrzeb wpływających z bieżącej sytuacji. Pozycje taką rezerwuje dla swych przywódców społeczeństwo, poszukujące we wzorach z przeszłości nauki na dzień dzisiejszy.

Na czy m polega przesłanie Piłsudskiego w dzisiaj, z jakiej części doświadczeń będących Jego udziałem mogliśmy i możemy skorzystać. Niewątpliwie na pierwszym miejscu lokuje się dążenie do budowy Państwa prawa. Trzeba pamiętać, iż w kilkanaście dni po powrocie z Magdeburga, w warunkach wojny i powstań ogarniających wszystkie, nieustalone jeszcze rubieże odradzającego się państwa, Piłsudski już w końcu listopada 1918 roku doprowadził do opracowania ordynacji wyborczej, pierwsze wybory odbyły się już w styczniu 1919 roku, a zwołanie Sejmu Ustawodawczego w dniu 10 lutego tego roku. W dziesięć dni później gotowa była Mała Konstytucja.

Jak długo na podobne kroki czekaliśmy w ostatnich latach, jakże spokojniejszych i wyposażonych w przygotowane zdawałoby się kadry intelektualne.

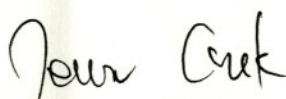
Budowanie podstaw obronności państwa i projekcję jego miejsca w Europie rozumiał Piłsudski jako zadanie równoległe i w jednakowym stopniu priorytetowe. Oficerów armii zaborczych dublował elementem ideowym o legionowym rodowodzie, a służbę na odpowiedzialnych stanowiskach powierzał jedynie tym którzy o Polskę walczyli jeszcze przed 1918 rokiem. W liczbie tej rezerwował miejsce dla bohatera Wielkopolski, gen. Józefa Dowbora-Muśnickiego, który organizował I Korpus Polski w Rosji kiedy o kompletnym upadku tego państwa mówiono w kategoriach hipotetycznych.

Miejsce Polski określał Piłsudski jako samodzielne choć związane z Zachodem. Dyplomaci mocarstw niejednokrotnie przezywali lekcje samodzielności których udzielał im Naczelnik Państwa - jasno wskazując jak szerokie są granice samodzielności. Z drugiej strony projekty federacji z narodami kresowymi, choć niezrealizowane pozostawiły trwały ślad w kulturze politycznej i do dziś niestety nie zostały przelicytowane skuteczniejszym sposobem zabezpieczenia niezależności owych narodów. Stanowiły one najbardziej skuteczny sposób walki z imperializmem rosyjskim.

W końcu trzeba zwrócić uwagę na kilka innych czynników. Paradoksalnie zdawałoby się, wraz z upływem czasu nawet antyparlamentarne kroki Marszałka nabierają legitymacji w świetle osiągnięć dzisiejszych parlamentów, szczególnie braku ustawy konstytucyjnej pomimo upływu 6 lat od daty przełomu.

Narody posiadające w swej historii postacie na miarę Ghandiego, Ch. de-Gaulle modelują swe życie polityczne na ich spuszczanie. Należało by życzyć sobie, aby i w polskim życiu politycznym korzystano w szerszej mierze z tego co pozostawił nam Józef Piłsudski. 60 rocznica jego zgonu może być dobrą okazją do refleksji na ten temat.

Z najlepszymi życzeniami,

Dr. Janusz Cisek
Dyrektor Instytutu Piłsudskiego
w Nowym Jorku